

Lónyay-levéltár

vagy

Lónyay hagyaték?

Magyarország levéltárai

Szerkesztette: Bakisz Péter

A levéltár különösen gazdag letétekben és hagyatékokban. Guary Miklós 1898-ban helyezte örökös letétbe családi levéltárát, amely közel másfélszáz Mohács előtti oklevelet és 20 dobozban elsősorban birtokigazgatási és gazdálkodási iratokat tartalmaz. A Somogyi földbirtokos család 1924-ben letétbe helyezett iratai között 13 Mohács előtti oklevél, s az ezt követő négy évszázadból birtokgazdálkodási iratok, genealógiai feljegyzések, levelezés stb. található. A kőszegi Chermel család levéltára 1933-ban örökös letétként került Pannonhalmára. A 11 Mohács előtti oklevél mellett elsősorban a családi levelezés, valamint Chermel Kálmán 1822–1890. évi és Chermel Istvánné XX. század eleji naplókötetei érdemelnek kiemelés. A XX. század első feléből származó iratokat (naplók, útleírások, levelezés stb.) tartalmaz a Lónyay család levéltára, amelyet Lónyay Elemér és felesége, Stefánia belga királyi hercegnő 1944-ben helyeztek el örökös letétként a levéltárban. A személyi hagyatékok, illetve letétek közül Kohl Medárd püspök XIX–XX. századi iratai és Serédi Jusztinián bíborosnak a Codex Juris Canonicevel, illetve annak forrásaival kapcsolatos irodalmi apparátusa érdemelnek kiemelés. (A korábbiakban már szó volt arról, hogy irathagyatékok a Miscellanea sorozatban is található.)

Az örökösök

Lónyay Elemér

1863. augusztus 24. – 1946. július 29.

- **Lónyay Gábor** Ung vármegye főispáni adminisztrátora
- Prónay Piroska

- **Lónyay Gábor** országgyűlési képviselő, az OMGE elnöke
- Kazinczy Ottilia

- **Lónyay Ödön** gazdálkodó
- Pázmándy Vilma

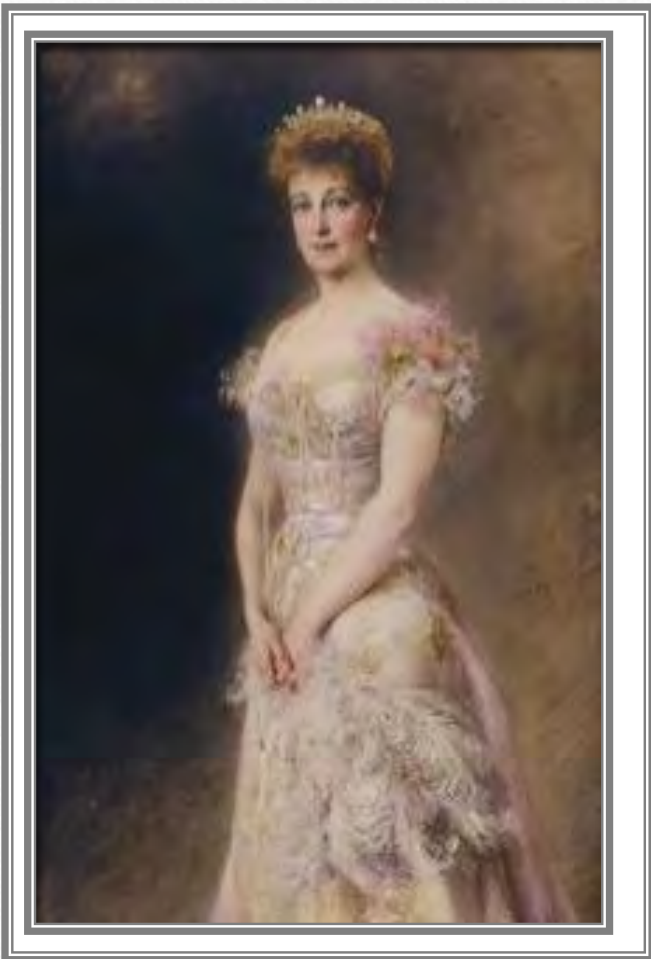
- **Lónyay Elemér** diplomata
- Szász-Coburg-Gotha Stáfánia

Lónyay Elemér

1863. augusztus 24. – 1946. július 29.

- tiszántúli főnemesi család sarja
- tanulmányait Sárospatakon, Budapesten és Grácban végezte
- 1885 külügyminisztériumi szolgálatba lépett
- 1886 követségi attasé
- 1889 követségi tanácsos
- 1890 császári és királyi kamarás címet kapott
- 1896 kilépett a külügyi szolgálatból, grófi címét és főrendházi tagságot kapott
- 1900 feleségül vette Stefánia belga királyi hercegnőt
- 1917 hercegi címet kapott

Stéphanie de Belgique

1864. május 21. – 1945. augusztus 23.

- Szász–Coburg–Gothai-házból származó belga királyi hercegnő
- 1881 házasságot kötött Habsburg Rudolf trónörökössel
- 1883 Erzsébet Mária főhercegnő születése
- 1889 megözvegyült
- 1900 házasságot kötött gr. Lónyay Elemérrel
 - Rangon aluli házassága miatt kegyvesztett lett Belgiumban
 - Lányát a bécsi udvarban nevelték fel, viszonyuk megromlott
- 1915 önkéntes vöröskeresztes ápolónő az oroszvári kastélyában
- 1916 az *Országos Stefánia Szövetség* keretében a védőnőképzés megindítása

STÉPHANIA, VÖRÖS-KERESZT-NÖVÉR.

Oroszvár Lónyay kastély

- 1907-ben vásárolta meg a Lónyay házaspár
- Az I. világháború alatt katonai kórház működött benne
- A trianoni szerződés következtében a hozzá tartozó uradalom kisebb része Ausztriához került
- 1944-ben végrendeletileg a bencés rendre hagyta a házaspár
- 1945-ben Csehszlovákiához csatolták
- A mai napig pereskedés tárgya

A Lónyay-örökség

- Oroszvári és bodrogolaszi uradalom
- Az oroszvári kastély ingóságai
 - Használati tárgyak
 - Műtárgyak és ékszerek
 - Könyvtár
 - Levéltár

A LÓNYAY-LEVÉLTÁR

alapelettára

E levéltár anyaga öröknyagás címén 1944-ben került a Pannonhalmi Főapátság levéltárába. Iratai a XIX. század második felében és a XX. század első felében keletkeztek. Nyelvük francia, német és magyar, csekély részükben angol és olasz.

A levéltár kisebb részét Lónyay Elemér herceg családi levéltára, nagyobb részét pedig feleségének, Stéphanie belga királyi hercegnőnek hagyatéka képezi.

Az iratok rendezése 1975 és 1980 között történt. Ugyanezen időben sok szövegmásolat és tartalmi kivonat is készült a fontosabb iratokból, gépeléssel és kézírással.

Az iratok, valamint a fényképek és kiadványok a levéltárban 18 ládában vannak elhelyezve.

Pannonhalma, 1981. febr. 12.

Reichardt Alba

levéltáros

T A R T A L O M

	Oldal	Láda
<u>A belga királyi család négy tagjának, Stéphanie szüleinek és testvéreinek irásai, és velük kapcsolatos iratok, emlékek</u>	1	1
<u>Stéphanie irásai:</u>		
I. Az "Ich sollte Kaiserin werden" című önéletrajzi mű fogalmazványai	3	2
II. Az önéletrajzi mű második részének befejezetlen fogalmazványa	3	2
III. Stéphanie naplói és uti jegyzetei	3	3
IV. Irásai önmagáról, hozzátartozóiról és környezetéről	4	3
V. Levellei. Első rész: különböző személyekhez	5	3
VI. Levellei. Második rész: Lónyay Elemérhez	6	4
VII. Cikkei és fogalmazványai	6	4
VIII. Beszédei	8	4
IX. Gondolatai és imái	8	4
X. Vegyes feljegyzései.	8	5
Stéphanie személyével, életével kapcsolatos irások és egyéb emlékek	9	5

Lónyay Elemér irásai és személyi iratai.

11. láda

I. Levelek:

II. Lipót belga királyhoz, távirat

Louise hercegnőhöz

Édesanyjához, 1914.

Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapáthoz, 1944.

Gácsér Kalazant pannonhalmi főjószaágkormányzóhoz, 1945.

Szabó Vendel prelátnak, egyetemi tanárhoz, 1926 - 1941.

Haas Idához

Koderle Emil pozsonyi ügyvédhez, 1920 - 1921.

Vegyes levelek magyarul, németül, franciául és angolul.

II. Végrendeletei.

III. Memorandum Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapát ellen, 1943.

IV. Politikai tanulmányai:

1. L unification de l Allemagne
2. L unification de l Italie
3. La question du Danube
4. Ich lese mit Freude...

V. Vegyes irásai.

A Lónyay család levelei.

14. 12. láda

A levelek írói:

Lónyay Ödönné /Pázmándy Vilma/

a/ fiához, Elemérhez: 5 doboz
b/ férjéhez, Ödönhöz

Lónyay Ödön

legid. Lónyay Gábor /Elemér nagyapja/

id. Lónyay Gábor /Elemér bátyja/

id. Lónyay Gáborné /Elemér sógornője/

ifj. Lónyay Gábor

Lónyay Károly

Lónyay László

Lónyay Ferenc

Lónyay Gabriella

Lónyay Louise

Lónyay Vilma

Lónyay Olga

Lónyay Ida

Lónyay Mária

A család más tagjai

A Lónyay Család vegyes iratai.

13. Láda

"Leszármazás": genealógiai táblázat a Lónyay családról

Iratok a Lónyay család történetéről

A család aranyosmedgyesi várkastélyára vonatkozó iratok.

Ferenc Ferdinánd trónörökös levele Lónyay Elemérhez, 1913.

Gróf Apponyi Albert levelei Lónyay Elemérhez

Magyar főpapok és más egyházi személyek levelei Lónyay Elemérhez.

Szabó Vendel prelátus levelei Lónyay Elemérhez

Gácsér József bencés jószágkormányzó levelei Lónyay Elemérhez

... Elek levelei Lónyay Elemérhez

Bossi orvosprofesszor levelei Lónyay Elemérhez

Ifj. Lónyay Gábor bucsulevelei.

Ifj. Lónyay Gábor gondnokság alá helyezésével kapcsolatos iratok.

Dr. Joachim levelei ifj. Lónyay Gábor betegségével kapcsolatban.

Végrendeletek.

LESZÁRMAZÁS.

1. Előd-Csák-Lónyay ágón:

Eldő
a királyi kő volt egyike a I. szász kir.
Királyi
Szabolcs vezér
Néki királyi vezér, a királyi vezér.

Csák
Néki a Csák nemzetenélől származó, a királyi vezér.

György
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

György
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

László
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Náná de Bereneche
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Jakab (Róka)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Bencsér de Lónyay
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay Lajos
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay István
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay I. János (1394-1419)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay II. János (1435)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay IV. János (1511)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay V. János (1533)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay I. István (1546)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

2. Álmos-Báthory-Lónyay ágón:

Álmos vezér
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Árpád vezér
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Zoltán fejedelm
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Tahonay fejedelm
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Mihály herceg
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Vazul (Vasul) herceg
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

I. Béla király (1100-1141)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

I. Géza király (1074-1077)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Álmos herceg (1129)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

II. Béla király (1141-1141)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

II. Géza király (1074-1077)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

II. Béla király (1141-1141)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

II. Róbert király (1120-1120)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

III. Béla király (1141-1141)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

IV. Béla király (1141-1141)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Anna kir. hercegné
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Erzsébet
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Megessillat Mária
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Megessillat Mária Anna
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Báthory Szaniszló
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Báthory István (1464-1464)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Báthory Péter
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Báthory Elek
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Báthory Katalin
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay Lajos (1546)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

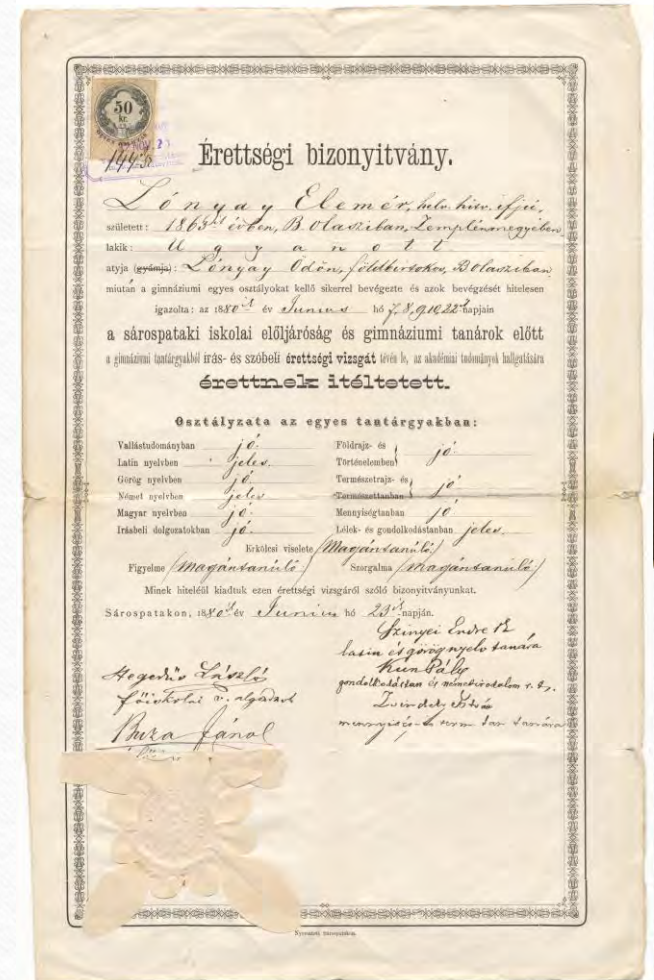
Lónyay István (1546)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay János (1546)
Néki az 1272. év február 26-án a királyi vezér.

Lónyay Elemér

tanulmányainak színhelye, Sárospatak

Az oroszvári kastély emlékkönyve

Fauy Festetics Pálffy 9.07. VI. 6.
Festetics Fül

Mrs. Margarett Halbock } June 13th 1907
Otto Halbock }

Messie Alberti-Herby 24.-6.-1907

Lonyay Gabrielle 2-5-7-1907-
Pálffy-Damm Leopold Lonyay Ags
1907 Julius 2nd 5

Apponyi Estelle
Annina Alony Jul. 18

Albert Meusdorff 5th Oct.

Apponyi Estelle Oct 5

Dr. Karácsonyi János Okt. 16.
Monsieur Dr. P. de Mathias 16 Oct.
Bata Bónt. 16 Oct.

Messie Alberti-Herby 15/10-14/10 1907

"
Ő Királyi Fensége oroszári város-kereszt körhárában
eltöltött esztendő oroszai működésén felejtethetetlen időszaka.
Tág kör a munkára, bőséges alkalom minden nemess ember
eszelekedetre. Gyöngyre ez az esztendő oroszai pályámnak és
szerepének ars medicamnak. A sok szép nap pedig, a mit
Üfenségek hástélyában költeni kezesen megadott, el
nem mosódó emlékek életem fagytaig. —

Oroszvár 1918. december 9.

Aranyos
eszedarvos.

Lónyay Gábor levele fiának Lónyay Ödönnek

- A bodrogolaszi kastély tervezése elhúzódik
- Érdeklődik az építkezés előkészítéséről
- Várható politikai eseményekről tájékoztat
- Ürményi kosok és kisbéri mén vásárlásáról tudósít
- Személyes ügyekről ír

Pest Május 29^{én} 1867

Kedves Ödönöm!

Hét hete már elmúlt mióta ismét a főváros járdait tapasztal, és én még nem is látni néked, hogy tudósítalak arról mit - mint készítek - nyugtalanul vársz; vajon elkészült-e már valahára az olvasóban ígértendő lakhar leve? Az bizony mai napig sem készült el!

Wieserrel voltam. Igérte hogy egy hét alatt készre lesz a dolog, és a költővel is elrendi hornán Stalierkit, ki akkor házasodni akaradalmoskodott. Azóta már ismét elmúlt egy hét, és Stalierki még nem volt nálam. Ha e házban sem keresek fel, ismét elmegyek Wieserhez, hogy lássam mi a mulik a dolog. Aronban Wieser bízosan

Ember Győző: Levéltárterminológiai Lexikon Budapest, 1982.

12—170 Levéltár — felső szintű, nagyobb terjedelmű levéltári egység, olyan fondoknak a csoportja, amelyeknek a fondképzőit szervezeti kapcsolat fűzte egymáshoz, vagy amelyeknek a fondképzői azonos jellegű szervek voltak, vagy amelyek korábban önálló levéltári intézmény őrizetében voltak.

7—71 Hagyaték — egy személy tulajdonában, birtokában és őrizetében volt, halála után visszamaradt levéltári anyag.

A hagyaték lehet az elhunyt személy személyi fondja, lehet gyűjteménye és lehet személyi fondja és gyűjteménye vegyesen.

Köszönöm a figyelmet!